

PLAATJES VULLEN GEEN GAATJES

Het is weer de tijd van de jaarverslagen. Tal van bedrijven en overheidsinstanties presenteren met gepaste trots de resultaten van het jaar 2002. Inhoudelijk stellen veel van deze jaarverslagen meestal niet veel voor, althans als we de publieksversie in ogenschouw nemen. De echte jaarverslagen worden door de besturen intern besproken en over het algemeen wordt daarop het beleid bijgestuurd (naar mijn mening overigens bij overheden nog veel te weinig) en hebben de jaarcijfers invloed op de uitkeringen aan de aandeelhouders of op de beursnotering. Allemaal zaken die bij de meeste natuurbeschermers nogal ver van hun belevingswereld afstaan.

Nee, dan de publieksversies! Het ene jaarverslag ziet er nog mooier uit dan het andere. Meestal in full colour, op duur glanzend papier en met een opmaak om je vingers bij af te likken. Wat mij ieder jaar weer opvalt is de overdaad aan prachtige natuur- en landschapsfoto's die de meestal nogal taai tekst opluisteren. Soms krijg je gewoon de indruk dat je met een natuurblad te maken hebt. Ineens schijnen allerlei bedrijven en overheden zich uitsluitend met natuur bezig te hebben gehouden. En dat betreft de meest uiteenlopende organisaties, van grote steden tot chemische bedrijven, van elektriciteitsproducenten tot vliegtuigmaatschappijen.

Natuureducatie op zijn smalst of moeten we blij zijn met de getoonde belangstelling? In ieder geval weet men wat de gemiddelde Nederlander aanspreekt. Maar toch komt het bij mij altijd wat huichelachtig over. Eenmaal per jaar laat men het natuurzonnetje in huis en maakt men de sier. De rest van het jaar zijn de belangen veelal tegengesteld. Hoe de natuur regelmatig misbruikt wordt bij het oppoetsen van een imago is soms ronduit gênant. Gelukkig worden de allermooiste verslagen nog door leerlingen van de basisschool gebruikt om plaatjes uit te knippen en worden zo ontdaan van hun opsmuk, waarna ze vol hiaten terechtkomen bij het oud papier. Organisaties vanuit de natuur- en milieuhoek maken uiteraard ook jaarverslagen, maar veelal wat ingetogener en meestal opgenomen in het tijdschrift dat ze uitgeven. Het meest aardige in die trend is het jaarverslag

van Het Limburgs Landschap: begrijpelijk voor de leden, overzichtelijk qua inhoud en in dit geval terecht opgefleurd met foto's van geleverde prestaties. Enkele grote landelijke natuurbeschermingsorganisaties krijgen echter ook steeds meer allure (en spatjes) en komen met een jaarrapportage die niet veel onderdoet bij die van grote bedrijven. Zou dat geld niet beter gestoken kunnen worden in de daadwerkelijke bescherming van de natuur? Verliest bescheidenheid zijn glans of moet men om overeind te blijven meedoen met het grote spel?

Afgelopen maand was ik met een groep middelbare scholieren in het Natuurhistorisch Museum in Maastricht. We werden vriendelijk en keurig ontvangen door het personeel. De groep werd in tweeën gesplitst, waarna de ene helft onder deskundige begeleiding met behulp van een simpele determinatiekaart een mergelpracticum kreeg aangeboden, de andere helft een rondleiding door een boeiend pratende gids die de geschiedkundige context van de ontdekking en naamgeving van de *Mosasaurus* uitlegde. Een aanschouwelijke filosofieles in de ware zin van het woord. Het was verbazingwekkend met welk enthousiasme daarna het eenvoudige stencil met opdrachten werd ingevuld. Zoals gebruikelijk werd er halverwege gewisseld, maar groot was mijn verbazing dat een aantal leerlingen daar niet erg veel voor voelden omdat ze nog een of ander "sterretje" in de mergel wensten te ontdekken. Na terugkomst met een collega uiteraard de gemaakte opdrachten bekeken. Niet alleen de opgedane kennis, maar ook het enthousiasme straalde ervan af. Kortom nog nooit voor zo weinig geld zoveel biologische affiniteit en kennis ingekocht.

Nee, plaatjes vullen geen gaatjes. Voor het invullen van kennisleemte is meer nodig dan een reclamebureau. Met simpele middelen en veel uitstraling is ook deze jeugd best nog wel te motiveren. Het wordt tijd dat we alle ballast en franje overboord zetten en teruggaan naar de inhoud.

Ton Lenders

